

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індоевропейських мов

“Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”

Матеріали

другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

Рівне

2014

ББК 81.2
С91
УДК 811.11+811.13

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 17-18 квітня 2014 року, Рівне. – 138, [2]с.

До збірника увійшли матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”, присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоєвропейських мов (Національний університет “Острозька академія”);

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Вєтрова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зубілевич Марина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Література:

1. Калашник С.А. Структурно-семантичні особливості фразеологічних одиниць із національно-культурним компонентом у німецькій та французькій мовах / С.А. Калашник, О.С. Пінковська, А.В.Ришкова // Актуальні проблеми іноземної філології: Лінгвістика та літературознавство : Міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ : БДПУ, 2009. – Вип. III. – С.209 – 216.
2. Мазитова Е. И. Национально - культурные особенности фразеологизмов лексико - фразеологического поля "Физическое состояние человека" / А. Е. Гусева, Е. И. Мазитова // Сб. науч. трудов регион. заочн. научно-практ. конф. молодых ученых Моск. обл. [„Актуальные вопросы научно-педаг. деятельности“], (Москва, 27-30 апреля 2012 г.). – Москва, 2012. – С. 235 – 242.
3. Duden. Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik [Hrsg. und bearb. von G. Drosdowski und W. Scholze-Stubenrecht]. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Duden Verlag, 1992. – Bd. 11. – 846 S.

О. М. Мазурок

ОСОБИСТІСНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Постановка проблеми. У період оновлення всіх аспектів життєдіяльності суспільства й реалізації Державної національної програми «Освіта: Україна XXI століття» об'єктивний рівень професійної підготовки майбутнього фахівця визначається сформованістю його полікультурної компетентності. Одне з центральних місць у культурному й державному становленні України займає рівень культури володіння іноземною мовою як засобом міжнаціонального спілкування. Тому одним із пріоритетних питань сьогодення є вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах.

В умовах спрямування вищої школи на всебічний і гармонійний розвиток особистості, посилення зв'язку змісту навчання з обраною професією особливого значення для формування полікультурної компетентності набуває оновлення змісту у вищих освітніх закладах. Одним із важливих напрямків цієї стратегії є формування полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов.

Результатом інтенсивного розвитку філософії освіти наприкінці ХХ століття стає розгляд освіти з погляду культуротворчого процесу, який забезпечував би перетворення людини в «носія культури». Такий підхід до навчання підкреслюється ще і загостренням соціального замовлення суспільства на підвищення рівня мовленнєвої культури професійного спілкування таких фахівців, що й зумовлює актуальність і переосмислення як загальноосвітніх, так і предметних цілей. Виділення широких гуманістичних цілей освіти природно спричиняє висування на перший план

загальнокультурного й духовно-морального розвитку й виховання особистості. Відтак завданням вищої школи України є не лише підготовка спеціалістів відповідного профілю, а й формування особистості громадянина, свідомого учасника державотворчих, а також світових процесів. Виховання «людини культури» – кінцева мета навчального процесу, запорука й умова формування професійної компетентності студента, реалізація його в суспільстві як особистості й фахівця [1].

Несформованість полікультурної компетентності викладача гальмує особистісне зростання студентів негативно впливає на ефективність усього освітнього процесу. У зв'язку з цим проблема осмислення цієї інтегративної якості особистості набуває особливої значущості й потребує нагального розв'язання. Якщо формування полікультурної компетентності спеціально не здійснюється, то епізодичне усвідомлення цієї важливої особистісної якості в педагогічній практиці відбувається неефективно й повільно. Отже, у статті ми поставили за мету з'ясувати напрями роботи з формування полікультурної компетентності студентів-філологів шляхом усвідомлення особистісних якостей.

Аналізуючи визначення компетентності різними вченими, такими як И. Васютенкова, В. Болотов, В. Серіков, А. Овчарук, І. Тараненко, Г. Фрейман та іншими, можна зробити висновок, що полікультурну компетентність слід розглядати як систему взаємозалежних і взаємозумовлених знань, умінь, навичок, здібностей, досвіду й особистісних якостей сучасного викладача, які спричиняють можливість ефективно соціалізуватися в різних сферах полікультурного суспільства. Отже, опираючись на думку И. Васютенкової, формування полікультурної компетентності містить у собі кілька напрямів [1]:

- формування культури знань, що передбачає належний рівень ознайомлення з культурним надбанням цивілізації й дозволяє адекватно здійснювати активну творчу діяльність у полікультурному просторі;
- розвиток культури поведінки, видів і форм відповідно до полікультурного середовища;
- формування емоційної культури відповідно до полікультурного середовища;
- формування культури саморозвитку в полікультурному середовищі.

Названі напрями взаємозумовлюють і взаємодоповнюють один одного. Знання про особливості полікультурного середовища дозволили виділити види й форми діяльності. Висока емоційна культура й позитивна мотивація дозволяють долати можливі негативні наслідки взаємодії під час діалогічного спілкування. Здатність до самореалізації, саморозвитку й самовдосконалення є необхідною умовою особистісної мобільності й можливості знайти шляхи конструктивної взаємодії.

Зрештою, можна констатувати, що процес освіти повинен бути зорієнтований на три умови: навчання, розвиток й виховання. Ефективність формування полікультурної компетентності залежить від усвідомлення студентами процесів, а також спрямованості на спільний результат. Отже,

навчально-виховний процес у вищих гуманітарних закладах повинен бути спрямований на вивчення іноземної мови та пізнання історії, удосконалення іншомовного спілкування, традицій, культури мовлення, що сприятиме передусім формуванню полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов.

Аналіз наукових праць таких вчених як И. Бессарабова, И. Васютенкова, Л. Данілова, А. Джуринский, Л. Перетяга, С. Сисоева, К. Юр'єва та інших свідчить, що поняття полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов набуває у сучасних умовах нового трактування. Під полікультурною компетентністю розуміється комплексна якісна характеристика індивіда, результативний блок, сформований через знання не тільки рідної, але й інших культур, вміння застосовувати свої знання у процесі міжкультурної комунікації, досвід міжкультурного спілкування, толерантне ставлення до представників інших культур, поведінкові реакції в умовах міжкультурного спілкування.

Проте, незважаючи на теоретичне обґрунтування культурологічних концепцій індивідуально-орієнтованої освіти, слід констатувати неспроможність сучасних навчальних закладів у реалізації цих положень повною мірою. На думку багатьох науковців (В. Болотов, О. Пометун, О. Локшина, О. Савченко, С. Трубачова, Л. Паращенко та інших), труднощі обумовлені перевагою когнітивного змісту освіти, а також недостатня увага викладачів до розв'язання оновлених професійних завдань, як наслідок неготовність майбутнього педагога до професійно-особистісного самовизначення. Ці недоліки зумовлюють постійне аналітичне осмислення проблеми компетентності майбутнього викладача як ключового суб'єкта, покликаного здійснювати соціальне замовлення суспільства на підвищення рівня культури професійного спілкування фахівців. У зв'язку з цим полікультурна компетентність є предметом дослідження багатьох сучасних педагогів, психологів, соціологів.

Згідно з визначенням в Енциклопедії професійної освіти, професійна компетентність – “інтегральна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, навичок, достатній для реалізації мети даного роду діяльності, а також його моральну позицію [4, с. 383]”. Таким чином, усвідомлюючи, що діяльність викладача іноземної мови, безумовно, багатогранна й багатоаспектна, враховуючи інтегральний характер предмета, слід визнати стрижневу роль особистісного компонента компетентності викладача іноземної мови.

На наш погляд, не викликає сумніву думка А. Петровського про те, що викладач, здатний працювати зі студентом “як з особистістю, повинен розуміти й творити себе як особистість [2, с. 117]”. Нині в соціокультурних умовах освіта набуває ролі значущого фактора соціалізації особистості, розвитку її духовної й моральної сутності. Утім, слід погодитися, що навчальний заклад не може належним чином впливати на духовно-моральне становлення молодого покоління, якщо викладач сам не має духовно-

морального потенціалу, який міг би бути основою й умовою створення потрібної атмосфери освітнього процесу й впливати на духовну освіту, розвиток й виховання особистості.

Крім того, у контексті нашого дослідження з метою виховання «людини культури» необхідно усвідомлювати, що “духовність є базис, основа культури суспільства й людини... духовність можна розглядати як вираження змісту й рівня розвитку культури в суспільстві [3, с. 155]”. Отже, становлення студента й викладача як суб'єкта культури передбачає особистісне зростання і саморозвиток у просторі культури. Тому можна стверджувати, що духовність є особистісним компонентом, який стає основою компетентності викладача.

Згідно с думкою І. Васютенкової, якщо спробувати описати модель особистісних якостей, що відображає портрет викладача іноземної мови нової формації, то вона буде містити в собі наступні характеристики: емпатійність, толерантність, комунікабельність, конгруентність, активність, самостійність, ініціативність, креативність, гнучкість мислення, потреба в самопізнанні, саморозвитку, самовдосконаленні, інтереси.

Така особистісна характеристика, як емпатійність, передбачає вміння викладача співпереживати, співчувати, розуміти співрозмовника, світ його цінностей, що свідчить про механізм пізнання співрозмовника.

Від того, наскільки у викладача розвинена така якість, як толерантність, залежить його вміння керувати власною увагою й процесом сприйняття так, щоб усвідомити взаємозв'язок, взаємозалежність, різноманітність і неповторність усього світу.

Комунікабельність – риса особистості викладача, що уможливлює процес конструктивного спілкування з усіма учасниками освітнього процесу, встановлення суб'єкт-суб'єктних стосунків зі студентами й колегами. Комунікабельний викладач демонструє в процесі спілкування доброзичливість, ввічливе ставлення до співрозмовника, уміння слухати, адекватно реагувати на отриману інформацію.

Конгруентність визначає здібність викладача діяти природно й відверто, позитивно реагуючи на власні помилки. Це вміння спілкуватися щиро, коли всі складові особистості викладача працюють разом, переслідуючи єдину мету - підготовку майбутнього фахівця відповідного профілю й формування повноцінної особистості громадянина, свідомого учасника державотворчих та світових процесів.

Ступінь особистісної активності викладача розглядається як здібність критично мислити, вести дискусію, аргументувати й урахувувати доклади опонента. Отже, це готовність до реалізації нової форми взаємодії зі студентом і усвідомлення підвищення ролі гуманітарних дисциплін як основи формування розуміння мінливості культури.

Рівень самостійності й ініціативності, креативності й гнучкості мислення визначається наявністю мотивів саморозвитку й самовиховання; критичністю й самостійністю мислення; прагненням до самореалізації й саморозвитку особистості; націленістю світоглядних орієнтирів на духовні й моральні

цінності буття; а також усвідомленням важливості власної підготовки до виховання майбутньої «людини культури».

Потреба в самопізнанні, саморозвитку, самовдосконаленні – це чинник, що виражає суть усієї педагогічної діяльності, спрямованої на виховання «людини культури» та формування полікультурної компетентності майбутнього викладача. Така особистісна позиція ґрунтується на аналітичних здібностях, проблемному баченні матеріалу, подій, умінні давати оцінку явищу з різних точок зору.

Наявність різних інтересів дозволяє викладачеві не розчинятися в професії, зберігати, виявляти й розвивати творче ставлення до життя. Позиція, при якій викладач, крім професійних здібностей, має особистісні якості, дає можливість критично оцінювати себе, зберігати вміння радіти життю й виявляти індивідуальність, бути яскравою особистістю. Не секрет, що інтерес до викладацької діяльності ґрунтується не тільки на змісті навчання, але й певною мірою зумовлений викладачем.

Сучасний викладач навчальних закладів не повинен обмежуватися матеріалом свого предмета й відповідної наукової дисципліни. Необхідно прилучати студентів до досягнень матеріальної та духовної культури, стимулювати їхню творчість у сфері культури й на цій основі формувати полікультурну компетентність майбутнього носія інтегративного знання. Такі вимоги інтегративного характеру є актуальними для сучасного викладача іноземної мови.

Оскільки культура стає джерелом і основою інтелектуально-особистісного зростання тільки в руках духовної людини, глобальним стратегічним завданням освіти є початкове й докорінне перетворення менталітету сучасного викладача – транслятора й репрезентатора культур.

Метою нашого подальшого дослідження є з'ясування рівня сформованості полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов, а також дослідження педагогічних умов для формування полікультурної компетентності студентів-філологів у процесі вивчення іноземної мови.

Література:

1. Васютенкова И.В. Личностный компонент – основа профессионального развития учителя иностранного языка / И.В. Васютенкова // Взаимодействие личности, общества и образования в современных социокультурных условиях: межвуз. сб. науч. тр. – СПб.: ЛОИРО, 2005. – 474 с.
2. Петровский В. В., Шпалинский В. В. Социальная психология коллектива, Учебное пособие для студентов педагогических институтов. – М.: Просвещение, 1978. – 117 с.
3. Пономарев П.А. Современная духовная ситуация в России // Воспитание гражданина, человека культуры и нравственности как условие

конструктивного развития современной России: материалы конференции. – Ростов-на-Дону: РГПУ, 2004. – 155 с.

4. Энциклопедия профессионального образования. – М.: Профессиональное образование, 1999 – 383 с.

УДК 81.356'124

*Н.О. Михальчук, Ю.М. Чала
м.Рівне*

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ СПОЛУЧЕННЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В статті окреслено роль англійської мови в різні історичні періоди розвитку Англії. Описано причини впливу французьких запозичень на динаміку лексичної системи англійської мови. Охарактеризовано особливості вживання французьких запозичень у фразеологічних сполученнях англійської мови.

Ключові слова: *історія Англії, розвиток Англії, французькі запозичення, лексична система англійської мови, фразеологічні сполучення.*

В статье раскрывается роль английского языка в разные исторические периоды развития Англии. Описаны причины влияния французских заимствований на динамику лексической системы английского языка. Дана характеристика особенностям употребления французских заимствований в составе фразеологических оборотов английского языка.

Ключевые слова: *история Англии, развитие Англии, французские заимствования, лексическая система английского языка, фразеологические обороты.*

This article deals with the problem of distinguishing the role of English in different historic periods of the development of England. The reasons of the influence of French borrowings on the dynamic of lexical system of English were described. The peculiarities of using of French borrowings in phraseological units were characterized.

Key words: *the history of England, the development of England, French borrowings, lexical system of English, phraseological units.*

На розвиток англійської мови іноземні мови справили набагато більший вплив, ніж на розвиток багатьох інших європейських мов. Найяскравіше він виявляється у складі сучасної англійської лексичної системи та способах сучасного словотворення. Збагачення словникового складу англійської мови в XI–XIV ст. відбувалося за рахунок запозичень з французької мови. Досить ефективним процес запозичення французьких слів був у XIV ст., тобто, в той час, коли англійська мова витісняла французьку в Європейському просторі. Цей парадоксальний факт, можливо, слід пояснити тим, що в XIV ст. в Англії розвивається та посилюється нова суспільна група – „третій стан”: купці, лихварі, ремісники – дещо пізніше – клас буржуазії. Французькі слова, які до

ЗМІСТ

<i>Антюхова Н. І.</i>	
<i>Аналіз творчості та креативності в сучасних наукових теоріях та концепціях</i>	5
<i>Байло Ю. В.</i>	
<i>Конверсія як спосіб утворення термінів в англійській термінології військової справи</i>	13
<i>Бігунов Д. О.</i>	
<i>Interpersonal communication: defining filters</i>	16
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М. І.</i>	
<i>Three main approaches to language teacher supervision</i>	18
<i>Богачик М. С.</i>	
<i>Комп'ютерна термінологія в сучасній англійській мові</i>	21
<i>Бойко Н. Г.</i>	
<i>Формування позитивної мотивації учнів на уроках іноземної мови за сучасних умов</i>	25
<i>Верьовкіна О. Є., Ярута Н. П.</i>	
<i>Фразеологічні одиниці на позначення інтелекту в англійській мові</i>	30
<i>Долга Т. О., Івашкевич Е. Е.</i>	
<i>The Problem of Types of Translation in Contemporary English</i>	34
<i>Івашкевич Е. З.</i>	
<i>Місце сенситивності та соціальної уяви в біфуркаційному просторі становлення соціального інтелекту педагога</i>	47
<i>Калініченко М. М.</i>	
<i>Американська популярна робітничка література першої половини XIX сторіччя: здобутки і перспективи</i>	54
<i>Ковалюк В. В.</i>	
<i>Про аспекти вирішення проблем викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах</i>	57
<i>Кочубей О. С.</i>	
<i>Перекладацька компетентність як головний фактор у навчанні перекладу студентів-філологів як майбутніх перекладачів</i>	60
<i>Латиніна О. Л.</i>	
<i>Типи класифікацій фразеологічних одиниць німецької мови з гастрономічним компонентом</i>	69
<i>Мазурок О. М.</i>	
<i>Особистісний компонент як основа формування полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов</i>	71
<i>Михальчук Н. О., Чала Ю. М.</i>	
<i>Особливості вживання французьких запозичень у фразеологічних сполученнях англійської мови</i>	76

<i>Моїсеєва О. С.</i>	
Професійна культура як важливий чинник становлення майбутнього педагога	86
<i>Мороз Л. В., Пашко І. О.</i>	
Жанрова сутність класичної новелістичної моделі у творах Б. Річа.....	92
<i>Набочук О. Ю.</i>	
Рецепція проблеми функцій та субструктур екологічної свідомості особистості.....	97
<i>Новотарська С. Ф.</i>	
Learning a Language in the 21st Century	103
<i>Олесюк Л. В.</i>	
Фразеологічні інновації у сучасній англійській мові.....	107
<i>Павловська Л. О.</i>	
Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань як мовленнєвих актів.....	114
<i>Поліщук О. С.</i>	
Мотивационный аспект концепта «ГЛУПОСТЬ» (на матеріалі англійського сленга).....	116
<i>Сербіна Т. Г.</i>	
Приемы языковой игры в художественном тексте.....	121
<i>Яцюрік А. О.</i>	
Лінгвокультурологічна інтерпретація тексту: актуальність проблеми та психолінгвістичні шляхи її розв'язання.....	129

Наукове видання

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГЕРМАНСЬКОГО ТА РОМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

*Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
17-18 квітня 2014 року, Рівне*

Головний редактор: Михальчук Н. О.
Заступник головного редактора: Бігунова С. А.
Технічний редактор: Бігунов Д. О.
Комп'ютерна верстка: Метельський А. М.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова 31 каб. 121

Рівненський державний гуманітарний університет.